

Justerat protokoll på svenska och engelska skickas till styrelse, valberedning, revisorer, föreningsutskott, ordf för lokalkommittéerna, Directors KMO samt SAKs kansli. I händelse av skillnader mellan protokoll på svenska och engelska ska protokollet på svenska betraktas som gällande.

PROTOKOLL Svenska Afghanistankommitténs styrelse

Tid: Lördagen den 29 januari 2022, kl 10.00-15.00

Plats: Teams, distans

Närvarande:

Bengt Ekman (Ordförande)
Anders Fänge
Azadeh Rojhan Gustafsson
Anna-Karin Johansson (§1-5, §9-11)
Shirin Persson (Suppleant)
Anders Rosén
Annika Schabbauer
Karl Tarring
Abdurrahman Toryalay
Lars Wennberg
Lena Eriksson Åshuvud (Suppleant)

Frånvarande:

Ingen

Dessutom närvarande:

Andreas Stefansson (Generalsekreterare, §1-12)
Klas Bjurström (Senior Strategic Advisor, §1-12)
Begmohammed Derakshande-Tomadj (Ansv. Medlems- och engagemangsutveckling, §8)
Reza Javid (Föreningsrevisor)
Christer Persson (Suppleant föreningsrevisor)
Maria Leissner (Valberedningen §5-12)

1. Mötets öppnande. Beslutsförhet

Mötet öppnades av ordförande Bengt Ekman, konstaterades att styrelsen var beslutsför.

2. Val av justerare

Beslöts att Karl Tarring tillsammans med ordförande justerar dagens protokoll, samt skriver styrelsens brev till medlemmarna.

3. Fastställande av dagordning

Beslöts att fastställa dagordningen

4. Föregående protokoll

Med kallelsen skickades protokoll från ordinarie FS 2021-11-20 samt beslut i FS 2021-12-20. Inga synpunkter på föregående protokoll.

Beslöts att därmed lägga protokoll FS 2021-11-20 samt FS beslut 2021-12-20 till handlingarna.

5. Situationsuppdatering: likviditet, program, personal

Likviditet

GS Andreas Stefansson uppdaterade styrelsen om SAKs likviditet i Afghanistan. SAK fick 29 december av FN tillgång till 16 MUSD, nu deponerade på AIB i Kabul med obegränsade rätt till uttag. Överföringen löser SAKs behov av likvida medel i ca 5 månader.

FN har meddelat att SAK troligen kan upprepa överföringen under 2022, men SAK arbetar också samtidigt på att ingå ett eget avtal med Moneycorps (FNs förmedlare av kontanter) för att inte vara beroende av FN. Inga tecken syns ännu på att svenska eller internationella banker kommer att bli mindre rädda för sanktionsrisker, trots vissa amerikanska försäkringar och vädjanden från FN. SAK fortsätter därför att förbereda andra mekanismer för överföringar för att försäkra sig om alternativ under det kommande året. Styrelsen efterhörde sig också om risker för SAK i samband med överföringarna.

GS senaste arbetsperiod i Afghanistan

Andreas visade ett antal bilder från sitt senaste besök och reflekterade över olika aspekter av utvecklingen, inte minst situationen för kvinnor i arbetsliv och offentlighet.

Personal

Ca 35 anställda har lämnat organisationen, varav ca hälften är kvinnor. Av SAKs kvinnliga chefer har 5 av 7 lämnat landet. GS sammanfattande SAKs insatser för att motverka bortfallet och rekrytera framförallt kvinnor. Detta omfattar bland annat heltidsanställd psykosocial stödresurs, individuella säkerhetsbedömningar, fortbildningar och karriärplanering för befintlig kvinnlig personal.

Programverksamhet

GS sammanfattade hur internationella diskussioner kan påverka förutsättningarna för SAKs arbete. Den internationella styrningen mot humanitära insatser och undvikande av kontakter med staten riskerar till exempel att märkbart minska det afghanska ägandet av insatser och beslut.

SAK har ansökt om finansiering av hälsoarbetet till och med juni för Nuristan och Wardak. UNICEF finansierar primärhälsovården och WHO sekundärhälsovården.

Presentationen bifogas protokollet.

6. Ny givare Paul Hamlyn Foundation

SAK har erbjudits ett engångsbelopp om 125 000£ i ej öronmärkta medel från Paul Hamlyn Foundation. Stiftelsen är baserad i Storbritannien och har inte tidigare stött SAK.

Styrelsen diskuterade den otydlighet som finns i styrdokument och tidigare beslut om hur begreppen ”institutionella givare / donor / bidrag” respektive ”privata givare / insamling / gåva” definieras, och därmed i detta fall om Styrelsen ska godkänna Paul Hamlyn Foundation som ny givare eller inte.

Ordföranden hade innan mötet bett Lars Wennberg, sammankallande i styrelsens revisionsutskott, gå igenom frågan. Lars slutsats var att styrelsen skulle betrakta Paul Hamlyn Foundation som en institutionell givare.

Styrelsen konstaterade också att den redan tidigare beslutat att vidare behandla förslaget till bedömningsgrunder av nya givare, diskutera vilka värderingar vi kan acceptera, samt principer för hur värderingarna ska påverka bedömningen av nya givare.

Beslöts att anse Paul Hamlyn Foundation vara en institutionell givare

att godkänna Paul Hamlyn Foundation som givare

att uppdra åt GS att föreslå förtydliga definitionerna av ”institutionella givare / donor / bidrag” respektive ”privata givare / insamling / gåva, liksom var mandatet för beslut ligger för respektive kategori

7. Uppföljning beslut av styrelse och årsmöte 2021

Klas Bjurström sammanfattade uppföljningen av beslut fattade av styrelse och årsmöte under 2021. Av beslut som återstår att åtgärda relaterar de flesta till den Strategiska Planen som skulle ha fastslagits under hösten 2021 men som sköts upp pga talibanernas övertagande av makten.

8. Uppföljning MR2021

Begmohammed Derakshande-Tomadj sammanfattade de senaste årens arbete med förnyelsen av SAKs medlemsrörelse, vilket har gått under namnet *Medlemsrörelse 2021*. Projektet har haft sex resultatmål

- 1) *Det erbjuds olika möjligheter för medlemmar att aktivt bidra till SAKs vision*
- 2) *Internkulturen i SAK har förbättrats så att tillgängligheten har ökat och deltagandet har breddats i medlemsrörelsen*
- 3) *Medlemsrörelsen bidrar till och engagerar sig i opinions- och påverkansarbete*
- 4) *Samverkan mellan medlemmar och kansli har stärkts och fördjupats*
- 5) *SAKs kommunikationsarbete har underlättat och stärkt medlemsrörelsens aktiviteter*
- 6) *Förutsättningarna för engagemang för SAK hos medlemmar i Afghanistan förnyas*

Insatser och resultat kommer att utvärderas efter 2021, men Begmohammed sammanfattade tentativa framgångar och utmaningar. Bland framgångarna märks ett ökat medlemsantal, att medlemsrörelsens utveckling är en del av den strategiska planen, att samverkan mellan medlemsrörelsen och kansliet upplevs ha förbättrats, samt medlemsrörelsens involvering i opinionsbildning.

Utmaningar som kvarstår är bland annat att det är fortsatt svårt att engagera yngre, att tröskeln är hög för att få medlemmar att komma vidare till aktivitet, samt att temanätverken har upphört att fungera.

Begmohammed identifierade också ett antal utvecklingsområden framöver;

- *Effektivisering av medlemsadministrationen*
- *Digitalisering*
- *Lokalföreningarnas organisation*
- *Minska tendensen till top-down i föreningsarbetet*
- *Att bli mer utåtriktad och inlyssnande*

Med upprätthållet momentum och fokus på identifierade områden bör SAK fortfarande ha stor tillväxtpotential. Styrelsen reflekterade över presentationen och diskuterade bland annat vad man ser engagerar medlemmarna. Bland annat det tydliga engagemanget för kvinnors rättigheter och situation. Vidare nämndes att kollegorna i Afghanistan är en resurs i föreningsarbetet som inte utnyttjas tillräckligt, samt att representationen utåt kan bli bättre.

Begmohammed kommer inom kort att lämna SAK för ett annat arbete. Styrelsen uttryckte sin stora uppskattning för hans arbete och önskade honom lycka till framöver!

9. Strategisk diskussion: Policy och nästa Strategiska Plan

Inför att SAK nu under våren 2022 återstartar den långsiktiga strategiska planeringen så innebär de stora förändringarna i Afghanistan att styrelsen åter behöver titta på både kontexten, relevansen av SAKs policy samt organisationens strategiska riktning.

Andreas Stefansson presenterade den övergripande tidsplanen för arbetet framöver.

<i>Januari:</i>	<i>Reflektioner om policy</i>
<i>Feb – maj:</i>	<i>Strategisk planering</i>
<i>Juni – augusti:</i>	<i>Planering / organisationsutveckling</i>
<i>September:</i>	<i>Beslut</i>

Ordföranden öppnade för en bred och förutsättningslös diskussion om SAKs uppdrag framöver och vilka strategiska skiften som blir nödvändiga givet kontexten och dess förändringar? Utgångspunkter för diskussionen fanns i utsänt underlag med frågeställningarna;

- Hur påverkar utvecklingen förutsättningarna för våra sk ”strategiska medel”; *Advocacy, Capacity Development and Service Delivery*?
- Hur påverkar den ekonomiska/sociala och humanitära krisen SAKs uppdrag?
- Hur påverkar förändringarna i den institutionella miljön: stat – civilsamhälle - lokala strukturer (tex CDCs)?
- Hur påverkar utvecklingen SAKs position i dimensionen HUM/DEV/Triple Nexus?
- Vilka nödvändiga skiften ser vi med anledning av förutsättningarna till rättighetsarbete?
- Andra väsentliga faktorer /dimensioner?

Etta antal teman och avvägningar återkom i diskussionen:

- Utvecklingen framöver präglas av **stor osäkerhet** om bland annat omvärldens (varierande) relationer till talibanerna, talibanernas inre utveckling, samt den humanitära situationen.
- Med osäkerheten följer behov av **flexibilitet**, vilket behöver vara tydligt internt i såväl planeringsprocess som färdiga planer, liksom externt mot till exempel finansiärer.
- SAKs **identitet som utvecklingsaktör** är tydlig, men när de humanitära behoven förväntas öka kan organisationen behöva ha beredskap också för att möta humanitära behov, främst inom ramen för de programmatiska områden och insatser som redan görs och där SAKs styrkor finns. SAK har potential att vara en viktig aktör i den humanitära krisen. Organisationens styrkor inom lokalt ägarskap och egenmakt skulle kunna bli viktiga resurser i ett arbete med att bygga lokal motståndskraft, eller *resiliens*, när de humanitära behoven ökar.
- SAKs **nuvarande policy betonar målgruppernas rättigheter och egenmakt, vilket gör att den i hög grad är fortsatt relevant**. Däremot behöver den strategiska planen svara på hur vi uppnår största möjliga effekt under de nya omständigheterna, samt betona och utveckla SAKs komparativa fördelar,
- SAKs strategiska pelare som rör kapacitetsutveckling utmanas av frågor kring statsapparaten vilken SAK i två decennier samarbetat med, byggt kapacitet hos och genomfört åt. Framöver lär betoningen inom kapacitetsutveckling i större utsträckning behöva ligga inom det som Policyn anger som “lokalsamhällets medlemmar, lokala organisationer, samt myndigheter på lokal och provinsiell nivå. Här är inte minst **förankring i landsbygden, lokal organisering, långsiktighet och betoning på målgruppernas resilience** viktiga komparativa aspekter som kan lyftas
- Policyns målsättningar är bra och SAK bör inte kliva ner från ambitionerna som uttrycks.
- Talibanernas eventuella ambitioner till **nationella utvecklingsstrategier** är högst osäkra. Att sådana inte längre finns behöver SAK reagera på och förhålla sig till – inte minst utmanar det *alignment* och frågor gällande nationellt ägarskap och *aid effectiveness*.
- Termen ”**principiell pragmatism**” behöver definieras tydligt och vara möjlig att kommunicera.
- **SAKs interna och institutionella miljö** behöver tydliga indikatorer och benchmarks. Hur ska SAK internt förändra och belägga representation, attitydförändringar osv? Behovet av detta fokus är stort, inte bara pga förändringar i kontexten, utan också för att SAK inte är klart med det arbete och frågeställningarna som väcktes 2020.
- SAK måste bli tydligare avseende **konfliktkänslighet och konfliktförebyggande** insatser.
- **SAKs medlemmar** måste involveras i SP-processen och eventuell omorientering måste kommuniceras och förankras, till exempel vid årsmötet.

Ordföranden sammanfattade kort de uppfattade huvuddragen i diskussionen:

- SAK ska hålla fast vid sin långsiktiga vision
- SAK är en utvecklingsaktör och däri ligger organisationens huvudsakliga komparativa fördelar
- Resilience, lokal förankring och organisering, målgruppernas rättigheter och deras perspektiv, det är där vi ska fortsätta att verka.
- Hur kan vi stärka våra målgrupper till att påverka sin omgivning och beslutsfattare?
- Kvinnors mänskliga rättigheter – hur kan SAK göra ännu mer?
- SAK bör ha förmåga att möta humanitära behov utifrån ett rättighets- samt mer långsiktigt resilience-perspektiv,

- g) SAK bör ha beredskap för att på begäran av t ex FN ställa lokala resurser, lokaler och personal, till förfogande för att väsentliga humanitära insatser ska kunna genomföras
- h) SAK har under de senaste två decennierna strävat efter att ordna sina insatser för att bidra till de nationella utvecklingsprogrammen. Framöver kommer sannolikt ingen demokratiskt förankrade sådana strategier finnas, varför SAK måste bli självständigare, om än tolererade.
- i) SAK måste diskutera om organisationen kan utmana givarna och t ex fortsätta arbeta med lokala myndigheter i egenskap av *dutybearers* som kan påverkas. Finns en teknisk dimension av staten/myndigheter som kan påverkas, samarbetas med och byggas kapacitet hos?
- j) Den strategiska planen behöver ligga på en rimligt hög nivå för flexibilitet
- k) Den strategiska planen måste tas fram i dialog med medlemsrörelsen

Beslöts att uppdra åt GS att leda arbetet vidare i enlighet med föreslagen tidplan samt regelbundet återrapportera

10. Nästa styrelsemöte 26 mars

På agendan

- *BFU 2021*
- *Annual Report and Final Accounts 2021*
- *SP 2018-21 follow-up as per reporting of 2021 activities*
- *Board's propositions to the AGM:*
  - o *membership fee,*
  - o *publisher of A-nytt*
  - o *Auditing memo, managem resp.*
  - o *AGM agenda*
- *Financial systems and function analysis*
- *Boards self-evaluation, including Board initiatives to act on discussion on gender awareness.*
- *Management Respons Gender Audit*

11. Övriga frågor

Anna-Karin Johansson meddelade att hon beslutat sig för att lämna SAKs styrelse, med hänvisning till synpunkter på bristande jämställdhet i styrelsens egna arbetsformer och i SAK:s mediarepresentation.

Ordföranden beklagade Anna-Karins beslut samtidigt som det respekteras, och uttryckte sin stora uppskattning över Anna-Karins bidrag till styrelsearbetet.

SAKs valberedning var närvarande, Anna-Karin hade inte meddelat valberedningen.

Beslöts att ordförande återkommer snarast till styrelsen om hanteringen av det inträffade, och kallar till extra styrelsemöte snarast möjligt för diskussion och beslut om åtgärder

12. Mötet avslutades

Vid protokollet:

Klas Bjurström

Justeras:

Bilagor:

- GS presentation
- MR 2021 presentation